

betrakter som den væsentligste for Øjeblikket, er den for øvrigt ogsaa af Fæsterne som meget vigtig fremhævede Grund, at naar vi, forhaabentlig i en nær Fremtid, staar overfor en Lovgivning om Majoratsgodsets Overgang til fri Ejendom, er det baade ønskeligt, naturligt og nødvendigt, at Fæstespørgsmaalet bliver løst forinden. Ud fra den Betragtning er mit Parti villigt til at medarbejde til dette Lovforslags Gennemførelse ogsaa paa det Grundlag, hvorpaa det er fremsat af den højtærede Minister, selv om man ønsker adskillige Ting nærmere overvejet og ønsker, at der muligt kunde findes en anden og lempeligere Løsning paa et enkelt Punkt, som jeg senere skal omtale.

Med Hensyn til Lovforslagets enkelte Paragraffer vil jeg fremhæve § 1 som den vigtigste, for saa vidt som den angiver alle dem, der kommer ind under Afløsningen. Her nævnes saaledes først alle de til et Gods hørende Ejendomme, der er undergivne Fæstetvang, og dernæst de fæstepligtige Selvejergaarde, som efter den 1. Januar i Aar er blevet solgt til en anden end Brugeren. Jeg forstaar ikke rigtigt dette sidste. Det maa jo betyde, at Loven faar tilbagevirkende Kraft for dem, som har købt efter 1. Januar 1916. Der gives ingen nærmere Forklaring i saa Henseende i Bemærkningerne til Lovforslaget. De indeholder i Virkeligheden kun en Gentagelse af, hvad der staar i § 1, men jeg maa formode, at Tanken er den, at den højtærede Minister ønsker — som det for øvrigt ogsaa fremgaar af §§ 6 og 9 —, at de, der har solgt disse Ejendomme, skal indbetale en Tiendedel af Salgsværdien til Statskassen. Det maa vel være Hensigten, men jeg kunde have ønsket, at den højtærede Minister havde forklaret det nærmere i Bemærkningerne. Dernæst omfatter § 1 alle de Huse, der falder ind under Loven af 23. Maj 1902, naar de ikke er tagne i Brug som Tjenestehuse. De Huse, som denne Lov omfatter, er alle dem, som siden 1850 og indtil 1. Jan. 1903 har været bortfæstede uafbrudt. Om dem hedder det i Loven af 1902, at de ikke maa nedlægges som Husmandsbrug, og det er disse Huse, man altsaa her tager ind under Fæsteafløsningen. Hvor mange Huse det omfatter, oplyser Bemærkningerne intet om, men jeg ser i Kommissionsbetænkningen, at det efter en Fortegnelse over disse Huse, som er optaget af Landbrugsministeriet i April 1910, skulde dreje sig om godt 3,000, der var optagne til Matrikulering. Men der er mange flere Huse, som

er bortfæstede, og Fæsternes Repræsentanter i Kommissionen gik da ogsaa et Skridt videre og ønskede, at alle de Huse, der paa det nuværende Tidspunkt er bortfæstede, kunde komme med. Jeg vil henstille til Ministeren, om han ikke maatte mene, at vi kunde drage flere Huse ind under Fæsteafløsningen end de Huse, Loven af 1902 omfatter; i hvert Fald synes jeg, at det maatte gælde alle de Huse, som denne Lov omfatter, uanset om de er givne i Tjenestebrug. I § 1 staar der jo: „for saa vidt de ikke er givne i Brug som Tjenestehuse“. Det omtaler imidlertid det Udkast, der er fremkommet fra Fæsternes Repræsentanter i Kommissionen, ikke. De gaar ud fra, at alle Huse, som siden 1850 har været bortfæstede, kommer med ind under Fæsteafløsningen. Det er jo et Spørgsmaal, som vi nærmere kan overveje, men jeg vilde i hvert Fald sætte Pris paa, om der var Mulighed for at drage flere Huse med ind under Afløsningen end netop dem, der omfattes af Loven af 1902. Jeg kan egentlig ikke se, at der er noget, der taler derimod, at det ikke er ganske naturligt, at disse Husmandsbrug, naar Loven siger, at de ikke maa nedlægges, ogsaa maa kunne overgaa til at blive Selvejerbrug, uden at det kan skade nogen.

§§ 2, 3, 4 og 5 skal jeg ikke sige noget om. Derimod skal jeg, idet jeg indskrænker mig til, hvad der for mig staar som Hovedpunkterne i Lovforslaget, sige lidt om § 6. Her findes der en Bestemmelse om Vurderingen af Ejendommene. Det er en Forudsætning, at de skal vurderes til, hvad de er værd i Handel og Vandel, men Ministeren foreslaar, at der derudover skal foretages en Værdiansættelse af Jorden for sig og Bygningerne for sig for de til et Gods hørende Ejendomme, der er undergivne Fæstetvang, og de fæstepligtige Selvejergaarde, der er solgte efter 1916. Naar man kommer til § 9, faar man Forklaring paa, hvad Hensigten er med denne Værdiansættelse af Jord og Bygninger hver for sig. Der staar i § 6, at „saafremt Kommissionen mener at burde fravige den for Ejendommen ansatte Ejendomsskyldværdi, bliver dette nærmere at begrunde“. Jeg vilde have sat Pris paa, om der havde staaet noget saadant som, at Ejendomsskyldansættelsen skulde lægges til Grund for Vurderingen, hvor ikke særlige Forhold talte derimod. Saa var man mere klar over, hvad man havde at gaa ud fra ved denne Vurdering, thi det kan ikke være Meningen, at denne Afløsningskommission skal vurdere som f. Eks.